

KLAGANDE OCH MOTPART

1. Daniel Redén
2. Brixton Medical AB

Ombud för 1 och 2:
Advokat Jesper Arvenberg

KLAGANDE OCH MOTPART

Svensk Travsport (nedan ST)
Företrätt av förbundsjuristen Göran Wahlman, biträdd av veterinären Antti Rautalinko

ÖVERKLAGAT BESLUT

Svensk Travsports Ansvars- och Disciplinnämnds (nedan STAD) beslut den 24 september 2021, ärende nr 3, *bilaga 1*

I det överklagade beslutet dömde STAD Daniel Redén (nedan Redén) till ansvar för överträdelse av Tävlingsreglemente för Svensk Travsport (nedan Tävlingsreglementet) respektive Antidopningsreglemente för Svensk Travsport (nedan Antidopningsreglementet). STAD förklarade i samma beslut Redén vara fri från påföljd.

STAD förordnade i beslutet om förbud för hästen Propulsion att för all framtid delta i tävling och att beslutet skulle gälla även för det fall äganderätten till hästen övergår till annan.

ÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Överdomstolen ändrar STADs beslut endast på så sätt att Daniel Redén, med stöd av Tävlingsreglementet år 2015 - 2018 44 § 2 st och 72 § 4 mom, Antidopningsreglementet 2019 3 § e), Antidopningsreglemente 2020 3 § d) samt Antidopningsreglemente 2019 11 § f) och Antidopningsreglemente 2020 12 § f), döms till böter 100 000 kronor.
2. Daniel Redén och Brixton Medical AB ska svara för sina egna kostnader i ärendet.

I. YRKANDEN I ÖVERDOMSTOLEN

Redén har yrkat att Överdomstolen med ändring av STADs beslut frikänner honom från ansvar.

Brixton Medical AB (nedan Brixton Medical) har, i egenskap av ägare av Propulsion, yrkat att Överdomstolen med ändring av STADs beslut ska upphäva förbudet för Propulsion att delta i tävlingar.

Redén och Brixton Medical har begärt ersättning för de särskilda kostnader som åsamkas dem i påföljdsärendet.

ST har anslutningsvis överklagat STADs beslut och yrkat att Redén med stöd av det strikta tränaransvaret döms till böter 100 000 kronor. ST har i Överdomstolen frånfallit sitt påstående att Redén begått överträdelserna av oaktsamhet.

Part har bestritt motparts yrkanden.

II. HANDLÄGGNING

Överdomstolen har hållit muntlig förhandling den 23 och 24 mars 2022.

III. UTVECKLANDE AV TALAN

Redén och Brixton Medical:

Det kan inte vitsordas att Propulsion överhuvudtaget genomgick något veterinärt ingrepp som kan ha inneburit att hästens prestationsförmåga eller temperament påverkades. Effekten av ingreppet är i vart fall inte säkerställd. Effekten av ingreppet är i vart fall inte permanent. Tävlingsreglementena innehåller inte någon reglering innebärande att en häst som utsatts för det ingrepp som Propulsion påstås utsatts för inte får delta i tävling. Propulsion har haft full känsel innan den första starten i Sverige. Svensk Travsport har godkänt Propulsion för tävling. Det föreligger inte skäl att utdöma ett strikt tränaransvar. Det föreligger i vart fall skäl att jämka en eventuell påföljd.

ST:

Propulsion genomgick nervsnittning i båda frambenen den 27 april 2015 i USA hos veterinären Patricia Hogan. Ingreppet påverkade hästens känsel i hovarna på frambenen för all framtid. Det går inte att bedöma huruvida hästen återfått all känsel eller kommer att återfå någon känsel i hovarna. Ingreppet ska bedömas som nervsnittning, vilket var och är en förbjuden åtgärd enligt gällande regler. Uppgifter om nervsnittningen har varit tillgängliga, i vart fall efter den 18 augusti 2015. Redén ska därför - med stöd av det strikta tränaransvaret - dömas till påföljd. Det är inte oskäligt att döma ut påföljd och denna ska, med åberopande av Tävlingsreglementet år 2015 72 § 4 mom jämte tillämpningsanvisning bestämmas till böter 100 000 kronor.

IV. UTREDNINGEN I ÖVERDOMSTOLEN

Redén har åberopat i huvudsak samma bevisning som vid STAD. Han har återkallat förhören med veterinären Sune Hansen, f. d. kontorsansvariga vid Stall Zet Isabell Bond, travtränaren Stefan Melander och statistikkonsulten Patrik von Knorring.

Redén har som ny skriftlig bevisning vid Överdomstolen åberopat publikationen *FEI General Assembly Hyposensitivity Control System* och ett klipp från Youtube *Hyposensitivity Endurance Control System Examination. How does it work?* till styrkande av att häst, som genomgått nervsnittning, återfår känsel, att ingreppet inte är bestående och därmed inte har någon effekt på häst som genomgått ingreppet.

Redén har i Överdomstolen upplyst, att han i december 2021 tog förnyad kontakt med veterinären Jonas Tornell, som i sin tur remitterade Propulsion till franske professorn Jean-Marie Denoix. Denne utförde röntgen- och ultraljudsundersökningar av Propulsion och fann sammanfattningsvis att det fanns sammanhängande nerver längs frambenen ner till hovarna och att Propulsion bedömdes ha full känsel i hovarna.

Redén har, utöver förhör med sig själv, åberopat förhör med hovslagaren Jonny B Karlsson, veterinären Daniel Söderberg, hästkötaren Ellinor Wennerbring, avelschefen vid ST Christina Olsson och verkställande direktören vid ST Maria Croon, vilka har hörts vid personlig närvaro. Redén har därutöver åberopat förhör med veterinärerna Jonas Tornell och Mårten Hansson, vilka har hörts per telefon, samt förre säkerhetschefen vid ST, Steen Morten Johansen, som har hörts genom ljud- och bildöverföring.

ST har åberopat samma bevisning som vid STAD.

ST har därutöver som ny bevisning vid Överdomstolen åberopat förhör med chefsveterinären vid FEI (Internationella Ridsportförbundet) Göran Åkerström. Vidare har åberopats förhör med veterinären vid ST Antti Rautalinko.

Flemming Winberg och Antti Rautalinko har hörts vid personlig närvaro. Göran Åkerström har hörts per telefon.

V. REFERAT AV FÖRHÖR

Redén: Redan när Propulsion var ett år gammal uppmärksammade han hästens talang som kapplöpningshäst. Ett par dagar innan Propulsion såldes vid auktion i USA 2015, gav Redén uppdrag till personer stationerade i USA att göra närmare kontroller av hästens kondition och frånvaro av skador m m. Rapporterna hem till Redén var positiva och Redén beslutade sig för att lägga bud vid auktionen.

När affären var genomförd transporterades Propulsion till Sverige. Utdrag från USTA (amerikanska travförbundet) och tullhandlingar ankom till Redén. Innehållet i dessa avvek inte från liknande importer från USA.

Kort tid efter ankomsten anlidade Redén hovslagaren Karlsson och veterinären Söderberg. Vid veterinärundersökningen visade hästen hälta, som lokaliserades till båda hovleder fram och vänster framknä. Behandling sattes

in. Hästen skoddes enligt särskild instruktion. Träningen inleddes och hästens särskilda förutsättningar att bli en framgångsrik tävlingshäst verifierades.

Omkring en månad därefter uppvisade Propulsion förnyad hälta och stark smärta vid och omkring strålen, särskilt när hästen beträdde ett hårt underlag. En sula lades liksom korrigerades skoningen. Besvären försvann därefter.

För Redén är dessa iakttagelser ett självklart bevis på att hästen hade full känsel i samtliga ben och hovar vid ankomsten till Sverige. Inget avvikande kunde noteras i detta avseende.

Varken Redén eller Brixton Medical erhöll något exportcertifikat från USTA och inte heller från ST. Rutinen vid försäljning och import efter auktion i USA var år 2015, att ett exportcertifikat alltid sändes till ST, inte till köparen eller ägaren. På senare år har rutinerna ändrats. Numera erhålls exportcertifikat från såväl USTA som ST.

Inför Propulsions första start i Sverige tog Redén kontakt med hästvårdsavdelningen vid ST. Önskemålet var att genom provtagning och analys få säkerställt att det inte fanns förbjudna substanser i hästen. ST biföll önskemålet. Några otillåtna substanser påvisades inte.

Propulsion avelsvärderades – och godkändes – år 2016. I samband med förrättningen fanns inte uppgifter i någon dokumentation om att hästen genomgått en nervsnittning. Inte heller gav den veterinärundersökning, som utfördes på hästen ”in i minsta detalj”, anledning misstänka något avvikande.

Första gången Redén tog emot ett rykte om att Propulsion var nervsnittad var vid midsommar år 2019. Redén befann sig på Rättviks travbana. Dåvarande säkerhetschefen vid ST, Steen Morten Johansen, underrättade Redén om att ST mottagit sådana uppgifter. ST hade beslutat utreda påståendena och skulle föranstalta om en veterinärundersökning av hästen. Undersökningen utfördes den 26 juni 2019 av veterinären Sune Hansen i närvaro av Redén och Johansen. Vid undersökningen framkom inget som tydde på att hästen var nervsnittad. Full känsel i samtliga ben och hovar konstaterades. Vid samma tillfälle undersöktes två andra hästar, som i likhet med Propulsion var importerade från USA, utan anmärkning.

ST slutförde handläggningen av sitt ärende samma dag. Johansen sände ett e-postmeddelande, daterat 26 juni 2019, till tre tjänstemän på ST och med kopia till Redén. I e-postmeddelandet bekräftade Johansen att undersökningen av Propulsion var utan anmärkning. Saken var utagerad och avslutad.

Våren 2020 hamnade Redén i en affärsvist i Norge. Motparten hotade att sprida ett rykte om att Propulsion var nervsnittad. Redén kontaktade Johansen på nytt. Johansen gav Redén lugnande besked och gav honom rådet att hänvisa till STs friande undersökning 2019.

Efter Elitloppet 2020, när det utöver nytt påstående om nervsnittning presenterades ett dokument som bekräftade misstanken, kontaktade Redén säljaren av Propulsion. Säljaren förnekade att hästen genomgått nervsnittning och avfärdade ryktet som avundsjuka bland konkurrenter. För närvarande har Redén inte initierat någon civilrättslig talan mot säljaren. Redén vill få ansvarsärendet vid ST avgjort innan vidare beslut tas i frågan.

Veterinär Daniel Söderberg, hovslagare Jonny B Karlsson och skötare Ellinor Wennerbring har alla fört fram sin uppfattning att hästen hade full känsel i ben och hovar när den anlände till Sverige. Inget tydde på att hästens känsel i ben eller hovar var nedsatt.

Veterinär Jonas Tornell: Nervsnittning avsåg tidigare en behandling med permanent känselbortfall. Med temporär nervsnittning uppnås ett tillfälligt känselbortfall. För att bibehålla effekten av en temporär nervsnittning måste ingreppet göras om.

Tornell har inte undersökt Propulsion. Han har haft tillgång till veterinären Patricia Hogans hemgångsråd, hennes yttrande till ST i juni 2020 (*sidorna 69 – 72 i STs utredning, Överdomstolens notering*) och uppgifter från veterinären Söderberg respektive hovslagaren Karlsson.

Av Patricia Hogans skrivelse till ST i juni 2020 framgår att ingreppet på Propulsion var en temporär nervsnittning.

Tornell fick av Redén, efter STADs avgörande, i uppdrag eftersöka huruvida det finns metoder som på objektiva grunder kan fastställa huruvida häst återfår full känsel efter en temporär nervsnittning.

Tornell remitterade Propulsion till professor Jean-Marie Denoix i Normandie. Denoix redovisade i sitt svar till Tornell att den av honom utförda röntgenundersökningen var utan anmärkning. Genomförd ultraljudsundersökning vid områdena kring ärren på hästens framben visade att nervändarna anslutit till varandra. Neuronbildning iaktogs på båda frambenen.

Enligt Denoix visade ultraljudsundersökningen även att nerverna varit snittade. Normalt återväxer nerver med 1 mm/dag och det talar för att Propulsion hade känsel i sina hovar på båda frambenen när hästen anlände till Sverige i augusti 2015, om ett ingrepp utfördes av Patricia Hogan i slutet av april 2015.

Det medicinska underlaget i STs utredning är bristfälligt. Det framgår inte att det var Patricia Hogan som utförde operationen. I avsaknad av journalhandlingar kan inte sägas hur operationen gick till eller om den var lyckad. Även om det synes som om 5 cm av nerverna tagits bort, kan inte med säkerhet sägas huruvida operationen ledde till ett känselbortfall, eftersom operationsjournal saknas. Ett hemgångsråd är inte jämförbart med en journal.

Ytterligare en brist i utredningen är att personen, som remitterade Propulsion till Patricia Hogan, inte presenterat några uppgifter om varför remissen skedde, än mindre redovisat en uppföljning huruvida ingreppet haft någon effekt på hästen vid en klinisk undersökning.

Tornell anser sammanfattningsvis, att mycket talar för att Propulsion vid ankomsten till Sverige i augusti 2015 hade full känsel. Effekten med ingreppet - om det ägt rum - hade sannolikt upphört. Samtidigt kan i dagsläget inte med säkerhet sägas att Propulsion återfick exakt samma känselgrad som innan ingreppet.

På direkt fråga har Tornell uppgett, att vare sig ingreppet utgör en permanent nervsnittning eller en temporär nervsnittning, med permanent känselbortfall eller temporärt känselbortfall, är beteckningen på ingreppet ”nervsnittning”.

Veterinär Mårten Hansson. Han har inte undersökt Propulsion och har inför förhandlingen tagit del av Patricia Hogans hemgångsråd, skrivelsen från juni 2020 mellan ST och Patricia Hogan, veterinär Söderbergs undersökning 18 augusti 2015, yttrande från hovslagaren Karlsson, yttrande från professor Denoix och Redéns egna uppgifter. Han har också tagit del av Kontrollhandbok utgiven av FEI att mäta känsel i ben på hästar som tävlar i distansritt.

Hansson anser det inte vara utrett att det påstådda ingreppet i april 2015 har ägt rum. Ett hemgångsråd kan aldrig ersätta uppgifter i en journal. Hemgångsrådet kan inte tillmätas bevisvärde, exempelvis ifråga om vem som utförde det veterinära ingreppet.

Hansson ifrågasätter inte professor Denoix uppgift från ultraljudsundersökningen att nerverna i Propulsions framben har vuxit ihop. Däremot är Hansson osäker på om man av en ultraljudsundersökning kan dra slutsatsen att hästen genomgått en nervsnittning.

Hansson sätter tilltro till uppgifterna från bl a veterinär Söderberg att Propulsion hade full känsel i augusti 2015. För att klarlägga huruvida känselbortfall funnits, måste det dokumenteras vid återbesök och uppföljning. Någon sådan dokumentation finns inte.

Patricia Hogans ingrepp - om det nu överhuvudtaget har ägt rum - är ett temporärt ingrepp. Nervsnittning är en slutlig lösning där känselbortfallet blir permanent. Om en häst efter ett ingrepp förväntas återfå känseln, är det inte fråga om nervsnittning och efter en avläkningsperiod synes en häst som genomgått ett temporärt ingrepp vara tillåten att tävla.

Hansson kan inte med säkerhet uttala sig huruvida häst kan återfå full känsel där 5 cm av fyra nerver tagits bort.

F. d säkerhetschefen vid ST Steen Morten Johansen. I mars 2019, innan Johansen tillträdde sin befattning, lämnade veterinären vid norska travförbundet, Anne Wangen, i samband med ett NEMAC-möte uppgifter till Johansen om att det fanns ett rykte att Propulsion var nervsnittad. Anne Wangen uppgav sig ha vidarebefordrat denna uppgift till ST ”via veterinär”. Johansen frågade inte Anne Wangen närmare därom. Ingen på ST nämnde detta för Johansen när han tillträdde befattningen.

I slutet av maj samma år ringde Anne Wangen till Johansen och återupprepade ryktet om nervsnittning. Anne Wangen nämnde för Johansen att hon bedömde att det saknades beprövad erfarenhet att genom en veterinärundersökning finna bevis för att hästen var nervsnittad. Enda möjligheten kunde vara att provocera området ovanför hästens hovar och iaktta om hästen reagerade på dessa provokationer. Johansen såg inte i sportsystemet år 2019 någon anteckning att Propulsion genomgått nervsnittning.

Johansen bekräftar att veterinärundersökning, i närvaro av Redén och Johansen, utfördes den 26 juni 2019. Propulsion visade ”känsl i alla fyra hovar”. Johansen bekräftar att han inte tog med sig Antti Rautalinko, veterinär vid ST, till undersökningen. Den utfördes i stället av Sune Hansen, dåvarande veterinär hos Redén. Vare sig Johansen eller Hansen såg några ärr eller andra märken på hästens ben.

Johansen informerade muntligen hästvårdsavdelningen vid ST, genom Rautalinko och Linda Höijer, om resultatet av veterinärundersökningen, liksom återrapporterade Johansen till Anne Wangen. Johansen bekräftar Redéns uppgift att Johansen sände ett e-postmeddelande till Redén. Ärendet avslutades.

Redén informerade våren 2020 Johansen om att Redén hamnat i tvist med köpare av en häst. Köparen hotade Redén med att offentliggöra uppgift om att Propulsion var nervsnittad. Johansen lugnade Redén och tillstyrkte att Redén, för att tillbakavisa påståendena, hänvisade till veterinärundersökningen 2019.

En norsk journalist ringde till Johansen efter Elitloppet 2020 och berättade om ett tips om nervsnittningen. Johansen tog emot ett e-postmeddelande med uppgifter ur USTAs sportsystem ”Pathway”, där nervsnittningen framgick. Johansen vidareände e-postmeddelandet till veterinären Rautalinko och förbundsjuristen Göran Wahlman vid ST. En ny utredning inleddes.

Efter en tid besökte Johansen Redén, samtalade med honom och delgav honom delar av den information som inhämtats i ärendet. Johansen informerades av Redén, att den tidigare ägaren till Propulsion inför Redén förnekade att hästen var nervsnittad. Samma person hade dock till Johansen erkänt att hästen var nervsnittad och samma bekräftelse kom från annan person i USA.

Johansen, som kort tid därefter lämnade sin anställning vid ST, har sammanfattningsvis framhållit att:

- När en representant för ST säger ”det är lugnt” borde det inte ha ankommit på Redén att vidta några ytterligare åtgärder.

Avelschef Christina Olsson. STs avelsavdelning handlägger registrering av definitiva importörer av häst. Uppgifterna i ett exportcertifikat ligger till grund för handläggning enligt Avels- och registreringsreglementet. Det är identitetsuppgifterna som är det centrala.

Uppgifterna i Propulsions exportcertifikat, som hon för egen del fick anledning att titta på första gången i juni 2020, skiljer sig från vad som är vanligt. Med exportcertifikatet följde ett intyg, det så kallade ”hemgångsrådet”. Det är mycket ovanligt i ett registreringsärende att dylik handling medföljer. ST har sökt bakåt i tiden utan att finna något liknande.

Christina Olsson kan inte minnas de närmare omständigheterna vid handläggningen av Propulsions ärende. Hon var inte handläggare på ärendet och kan inte dra sig till minnes att den som handlade ärendet kontaktade henne och gjorde henne uppmärksam på uppgifterna. År 2015 fanns ingen rutin för avelsavdelningen att kontakta hästvårdsavdelningen.

Christina Olsson är tveksam till om uppgifterna i exportcertifikatet och hemgångsrådet fördes vidare till annan avdelning inom ST.

Det fanns och finns en hanteringsavvisning som innebär en plikt att arkivera de handlingar och dokument som inkommit till avdelningen. Exportcertifikatet sparades fysiskt i en pärm och förvarades vid ST.

Inför avelsvärderingen av Propulsion år 2016 hämtades inga uppgifter ur stamboken, inte heller ur pärmen med arkiverade handlingar. Däremot fanns möjlighet att erhålla uppgifter ur STs sportsystem. Beträffande USA-importer kan uppgifter hämtas ur ”Pathway”.

Avvikande och ovanliga uppgifter i ett exportcertifikat föranleder inte att registreringen enligt Avels- och registreringsreglementet vägras. Efter registrering av handlingarna, skickas bevis till hästens svenske ägare, med verifiering att ärendet är slutfört och en kopia av registreringen.

Verkställande direktör Maria Croon. Hon tillträdde posten som verkställande direktör för ST år 2019. När misstankarna om nervsnittning kom fram i början av juni 2020 beslöts att utreda hur ST hade hanterat importärendet och utreda hur STs handläggning av påföljdsärendet skulle anordnas.

Utredningen kom till slutsatsen att handläggningen av registreringen av importen av avels- och registreringsärendet hade följt gällande instruktioner.

Beträffande Johansens undersökning av hästen 2019 kom ST fram till att det inte kunde påvisas att hästen var nervsnittad. Sammantaget framkom vid granskning av gällande instruktioner att några formella fel inte hade begåtts. ST engagerade även externa utredare. Den externa utredningen behandlade frågor om hur rykten om nervsnittning hade hanterats och huruvida dessa hade nått ST. Någon enskild tjänsteman inom ST synes inte känt till ryktesspridning år 2016 - 2019.

Exportcertifikatet och hemgångsrådet fanns tillgängliga på ST, men det gick inte att utreda hur många enskilda personer som tagit del av dokumentationen.

Det som presenterats i utredningen är vad som influerats. Inget material har lämnats utanför utredningen.

Veterinär Flemming Winberg. I äldre svensk veterinärmedicinsk litteratur förefaller syftet med nervsnittning vara att uppnå ett permanent känselbortfall och förhindra att nerverna återväxte. Nervsnittning är idag en tämligen ovanlig behandlingsmetod i Sverige. Om en nervsnittning äger rum, är orsaken att det finns en pågående smärtprocess, oftast i hov. Ingreppet är den enda utvägen att få häst smärtfri. Övriga vårdinsatser ska vara uttömda.

Förbudet för hästar att tävla i Sverige efter nervsnittning har meddelats för cirka 50 år sedan. Däremot hindrar inget att en nervsnittad häst under speciella förhållanden används inom avel eller som gårdshäst.

Winberg har tagit del av Patricia Hogans handlingar i ärendet. Hennes sätt att utföra nervsnittning är avancerat. Nerven delar sig i en djupare gren respektive en ytligare gren. Patricia Hogans nervsnittning tog sikte på den djupare grenen, för att få bort exempelvis strålbenshälta.

Forskning i USA visar att nerver, som snittats, växer ihop. Det tar olika lång tid. En rapport från 2007 visade att 88 % av hästar ett år efter ingreppet hade nedsatt känsel. Ett känselbortfall kunde bestå på två tredjedelar av antalet undersökta hästar upp till 3 – 6 år efter ingreppet. Uppenbarligen kan känseln vara nedsatt och hästen upplevas som smärt- och problemfri, trots att nerverna inte vuxit samman igen.

Hudkänslighet, som hänförs till den ytligare nervgrenen, kan komma tillbaka 2 – 3 månader efter ett ingrepp. Det kan i sin tur lura iakttagaren att tro att även den djupa känseln återkommit, men sådan djupare känsel tar längre tid, om den alls kommer tillbaka.

Det saknas vetenskapliga metoder för att objektivt kunna mäta om den djupa känseln återvänt.

Patricia Hogans ingrepp har sannolikt utförts med avsikt att skapa en smärtfrihet. Den ytliga känseln i hästens ben, där strålen och sulan ingår,

påverkas inte av ingreppet. Men de djupa nervbanornas innervationsområde blir, i vart fall möjligen för en tid, smärtfria.

Chefsveterinär Göran Åkerström: Hyposensitivity Endurance Control System Examination är sprunget ur ett djurskyddsperspektiv och avser att mäta huruvida häst har känsel i hovar. Det togs fram tillsammans med forskare år 2017 och godkändes i FEIs regelverket som ett kontrollsystem år 2019.

Distansritt inom ridsporten hade problem med att hästar ådrog sig frakturer vid tävlingar. Det var vanligt förekommande att dessa hästar genomgått höga nervblockader, som domnade benen.

Metoden syftar till att värdera känsligheten i hästs ben inför tävling. Systemet används vid "höga nervblockader".

Det går ej att fastställa huruvida häst återfår full känsel.

En låg nervsnittning kan inte mätas med FEI-metoden. Förhoppningen är att på sikt kunna göra sådana mätningar.

Veterinär Antti Rautalinko: Han undersökte Propulsions ben i september 2020 och fann, efter att ha rakat benen, ärrbildningar. Rautalinko fick via Patricia Hogans hemsida kontaktuppgifter till henne och de förde korrespondens med varandra via e-post. Rautalinko fick, efter att ha inhämtat samtycke från Propulsions tidigare ägare, bekräftat från Patricia Hogan att ärren satt på samma ställe som där hon hade utfört sitt ingrepp.

VI. ÖVERDOMSTOLENS SKÄL FÖR SITT BESLUT

1. Det ska framhållas att Överdomstolen genom detta beslut *inte* prövar frågan om Propulsions frändömda prispengar, inte heller prövas beslut rörande Propulsions rätt att verka inom avel i Sverige. Beslut i dessa delar kan inte bli föremål för prövning vid Överdomstolen.
2. Inledningsvis konstaterar Överdomstolen att ST inte längre gör gällande att Redén begått de påstådda överträdelserna av oaktsamhet. ST har endast åberopat reglerna om det strikta tränaransvaret. ST påstår, under alla förhållanden, att Redén, genom att starta Propulsion vid 45 tillfällen under åren 2015 – 2020, trots att Propulsion var nervsnittad, har överträtt gällande regler. ST har anfört att överträdelserna inte ska ses var för sig utan istället ska de slås samman och utgöra en enda förseelse. Påföljden ska bestämmas utifrån Propulsions första start i Sverige, den 7 oktober 2015.
3. Överdomstolen noterar vidare att Redén i Överdomstolen, till skillnad från vad som anfördes i STAD, har ifrågasatt om något veterinärt ingrepp på Propulsion skett överhuvudtaget.

4. STAD har i sitt beslut angett vilka bestämmelser i Tävlingsreglementet (år 2015 - 2018) och i Antidopningsreglementet (2019 - 2020) som tillämpats i ärendet. Överdomstolen ansluter sig härtill.

Har det veterinära ingreppet ägt rum?

5. Redén har yrkat att han frikänns från ansvar och som första invändning mot STs anmälan anfört att Propulsion inte genomgick något veterinärt ingrepp i USA den 27 april 2015.

6. Överdomstolen gör följande överväganden.

7. Uppgifterna i Patricia Hogans hemgångsråd, daterat den 28 april 2015, i förening med Rautalinkos och Patricia Hogans e-postkonversation samt Rautalinkos fynd vid hans undersökning av Propulsions ben i september 2020, talar för att Patricia Hogan utförde ett veterinärt ingrepp på Propulsion den 27 april 2015.

8. Erforderligt stöd ges även av uppgifterna från Tornell som, på basis av yttrande från professor Denoix, bekräftat att nerverna varit separerade och att 5 cm av nerverna tagits bort på var sida av båda frambenen på Propulsion.

9. Uppgifterna i det av USTA utfärdade exportcertifikatet att Propulsion var "low nerved" på båda frambenen är tillförlitliga.

10. Härigenom är styrkt att ett veterinärt ingrepp utfördes på Propulsion den 27 april 2015 i USA.

Hur ska det veterinära ingreppet rubriceras och har ingreppet haft någon effekt?

11. Överdomstolen ansluter sig till de överväganden STAD utvecklat i sitt beslut (sidorna 6 – 7) beträffande rubricering av nervsnittning.

12. I veterinärmedicinsk terminologi finns avseende begreppet nervsnittning (neurektomi) ingen skillnad om operationen haft som syfte eller resulterat i ett permanent känselbortfall eller i ett temporärt känselbortfall.

13. Av utredningen i Överdomstolen framgår att det inte finns vetenskapliga belägg eller metoder för att mäta huruvida häst som genomgått nervsnittning med temporärt känselbortfall återfår samma grad av känsel som innan ingreppet.

14. Alldeles oavsett om resultatet av nervsnittningen gav Propulsion ett permanent eller temporärt känselbortfall är det veterinära ingreppet som hästen genomgick i USA den 27 april 2015 en nervsnittning. Det saknas därmed anledning att i detta sammanhang bedöma nervsnittningens effekt.

Var nervsnittning en förbjuden åtgärd och föreligger ett förbud att starta med en häst som nervsnittats?

15. Enligt Tävlingsreglementets 33 § 5 st ska en häst inte tillåtas starta om det före loppet konstateras att den skulle komma att starta i strid mot bestämmelserna i 43 – 44 §§.

16. Enligt Tävlingsreglementets 43 § är på häst som tränas eller tävlar i Sverige substanser och åtgärder som anges i en särskild förteckning ”Förbjudna substanser och åtgärder m m” (Förbudslistan) förbjudna och kan innebära att hästen för viss tid eller alltid förbjuds att delta i tävlingar.

17. ST har i ärendet åberopat ifrågavarande lista för 2015 och däri framgår att ”nervsnittning/nervblockad” uppräknades som en förbjuden åtgärd.

18. Enligt Tävlingsreglementets 44 § 2 st får på häst som avses att starta i tävling inte vidtagas särskilda behandlingar eller åtgärder som vid tävlingen kan medföra en positiv eller negativ förändring av hästs aktuella prestationsförmåga eller temperament.

19. Nervsnittning kan föranleda en positiv eller negativ förändring av hästs prestationsförmåga eller temperament.

20. Nervsnittning är en förbjuden åtgärd med följd att det är otillåtet att starta med en nervsnittad häst. Även det förhållandet att karenstid inte anges i Förbudslistan medför att det är förbjudet att tävla med en nervsnittad häst.

Har ST godkänt Propulsion för tävling?

21. Avelsavdelningen vid ST tog i september 2015 emot ett exportcertifikat avseende Propulsion, både digitalt och per post. Av handlingen framgick att Propulsion var nervsnittad. Exportcertifikatet åtföljdes av veterinären Patricia Hogans hemgångsråd.

22. Det framgår av utredningen att uppgiften inte vidarebefordrades från avelsavdelningen till annan avdelning inom ST. Redén har uppgett att vare sig han eller Propulsions ägare fick del av exportcertifikatet, än mindre hemgångsrådet.

23. Av Christina Olssons uppgifter jämförda med bestämmelserna i 11 kap Avels- och registreringsreglementet drar Överdomstolen slutsatsen att handläggningen hos ST *endast* avsåg att registrera uppgifter om hästens identitet och lägga uppgifterna till grund för införande i stamboken.

24. Det saknas möjlighet för ST att uttryckligen eller underförstått upphäva förbudet mot nervsnittning eller tillåta Propulsion, som var nervsnittad, att delta i tävling vid registreringsförfarandet. ST har sålunda inte godkänt Propulsion för tävling i och med registreringen.

Har Redén ett strikt ansvar?

25. Det är otvistigt att Propulsion startade i Sverige vid 45 tillfällen under åren 2015 – 2020. Gällande bestämmelser har överträtts.

26. Reglerna om ansvar för överträdelse av Tävlings- respektive Antidopningsreglementet var - och är - utformade på så sätt att en hästs ansvarige tränare bär ansvar för överträdelse, antingen vid

- a) uppsåtlig (avsiktlig) överträdelse,
- b) oaktsam överträdelse eller, i sista hand
- c) om inte ansvar utdöms med stöd av a) – b), tränaren oavsett eget vållande eller orsak till överträdelsen, bär ansvar för denna.

Delpunkten c) utgör det s. k. strikta tränaransvaret.

27. Överdomstolen delar STADs bedömning att Redén är ansvarig för överträdelse av gällande reglementen enligt det strikta ansvaret.

Ska påföljd dömas ut för överträdelse med stöd av det strikta tränaransvaret?

28. Förevarande ärende är unikt. Överdomstolen har tidigare i huvudsak prövat ansvar och påföljd vid otillåten medicinering, där otillåtna substanser anträffats vid analys efter provtagning. I flertalet sådana fall har hästs ansvarige tränare varit helt ovetande om och inte kunnat ge en förklaring till hur en otillåten substans påträffats vid analys. Det har i allmänhet rört sig om överträdelse vid ett tillfälle/en start.

29. ST har vidhållit sin vid STAD förda talan angående påföljd och anført att bötesbeloppet bör fastställas till 100 000 kronor.

30. Redén har, på samma sätt som vid STAD, vitsordat beloppet i och för sig, om påföljd ådöms honom ”fullt ut”. Redén har anført att ett eventuellt bötesbelopp med hänsyn till omständigheterna i ärendet bör jämkas.

31. Tävlingsreglementet 2015 72 § 4 mom föreskrev, att påföljd vid strikt tränaransvar i normalfallet dömdes ut.

32. I samma reglemente föreskrevs i 72 § 4 mom 2 stycket att ”Påföljd ska inte ådömas om detta framstår som oskäligt” (Överdomstolens kursivering). I tillämpningsanvisningen till paragrafen föreskrevs att, om särskilda skäl förelåg, bötesbeloppet kunde jämkas uppåt eller nedåt.

33. Antidopningsreglementet, som den 1 januari 2019 ersatte Tävlingsreglementet i aktuella delar, saknar uttrycklig bestämmelse om att beslutande organ får underlåta döma ut påföljd om det framstår som oskäligt. Istället anges att ett bötesbelopp kan jämkas, uppåt eller neråt, om särskilda skäl föreligger.

34. Parterna har i Överdomstolen fört fram sin uppfattning, att skillnaderna i de båda reglementena inte innebär någon saklig ändring. Överdomstolen delar denna uppfattning.

35. Överdomstolen har i tidigare avgöranden uttalat att sådana omständigheter, som kan leda till att påföljd inte döms ut, ska vara *klarlagda* och omständigheterna ska ha legat *helt utanför tränarens kontroll*.

36. Några tidigare ärenden där Överdomstolen inte dömt ut påföljd är följande:

ÖDB 15/1999 (Koffein i Aloe Vera Plus, positivt analysprov. Tränare visat på långtgående undersökningar av produkten och fått underrättelse att preparatet kunde användas),

ÖDB 09/2000 (Häst i gäststall på travbana, i boxen förekomst av Flunixin vid tillfället och samma ämne anträffades i samma box två månader senare), se även liknande förhållanden i ÖDB 08/2005 och 09/2005 samt

ÖDB 10/2010 (Förfinande analysmetoder påvisade otillåten substans lång tid efter behandling, men karenstidslistan hade inte uppdaterats).

37. Motsatt utgång meddelades i följande ärende:

ÖDB 02/2001 (Guldtrådar i hästs framknä. Akupunktur? Tränaren ansågs inte ha undersökt tillåtligheten att starta hästen i tillräcklig omfattning).

38. Ansvarsnämnden (numera STAD) har, i ärenden som inte överklagats till Överdomstolen, förklarat tränare vara fri från påföljd bland annat i följande:

AN 07/2004 (Ansvarig tränare hade vid beslutstillfället avvecklat sin verksamhet och drabbats av svår sjukdom).

AN 11/2010 (Häst hade ätit av växt utanför dess hage. Positivt analysvar.)

39. Som ovan anförts ska således omständigheterna, som kan ligga till grund för att påföljd inte ska dömas ut, ha legat helt utanför tränarens kontroll. Med detta menas enligt Överdomstolens uppfattning att tränaren ska ha tillvaratagit varje tänkbar möjlighet att förhindra en överträdelse. Samma bedömning ska ligga till grund vid prövningen om det finns särskilda skäl att jämka påföljden.

40. Redén har gjort gällande att det varit fråga om en situation som legat utanför hans kontroll. Han anser det vara orimligt att ådömas påföljd, eftersom han mer eller mindre har "ärvt" något som förekommit innan han blev ansvarig tränare.

41. Av vad som framkommit i utredningen, synes det inte vara helt ovanligt att nervsnittning förekommer som en veterinär behandlingsmetod i USA och att den är tillåten på tävlingshästar där. En försäljning av en travhäst vid en auktion i USA, där inga uttryckliga garantier givits att hästen inte var nervsnittad, ställer enligt Överdomstolens mening krav på den som köper och avser att starta sådan häst i Sverige. Denne har att förvissa sig om att hästen är berättigad att starta enligt gällande regler i Sverige. Hästs ansvarige tränare kan inte med friande verkan hänvisa till ett ombuds ställningstagande före auktionen.

42. Redén har inte före eller efter köpet, ej heller inför Propulsions första start i Sverige, 7 oktober 2015, haft någon kontakt med säljaren. En sådan kontakt kunde ha innehållit förfrågningar huruvida Propulsion före auktionen behandlats av veterinär och, i så fall, om det fanns journaler att tillgå.

43. Överdomstolen delar STs uppfattning att det funnits möjligheter för Redén att efter den 18 augusti 2015, genom kontakter med USTA, få upplysningar om att Propulsion var ”nerved”.

44. Det har sålunda funnits möjligheter för Redén att införskaffa information om att Propulsion nervsnittats. Redén har därmed inte tillvaratagit varje tänkbar möjlighet att förhindra överträdelse av reglementet.

45. Det är inte oskäligt att döma ut påföljd.

46. Propulsion har efter nervsnittningen startat vid 45 tillfällen i Sverige.

47. Varje start är en överträdelse av gällande regler och utgör en förseelse, var för sig. Det kan inte komma i fråga, som ST anför, att se samtliga starter/överträdelser som en (1) förseelse.

48. Vid en strikt tillämning av påföljdsbestämmelserna skulle Redén dömas till böter för varje enskild start. En sådan tillämpning är orimlig. Bötesbeloppet skulle bli oskäligt högt.

49. Mot denna bakgrund och med beaktande av STs passiva roll vid registreringen av Propulsion år 2015 samt att Redén år 2019 fick besked, att STs undersökning av hästen inte påvisade en nervsnittning, finns särskilda skäl att jämka bötesbeloppet nedåt till av ST yrkade 100 000 kronor.

Tävlingsförbud

50. Vid STAD yrkade ST att Propulsion för alltid ska förbjudas att delta i tävling, vilket bör utsträckas till att gälla även i det fall äganderätten till hästen övergår till annan.

51. Det framgår inte av STADs beslut att Brixton Medical, i egenskap av hästens ägare, var part i påföljdsärendet. Det är oklart om bolaget bereddes tillfälle att svara på yrkandet och ange grunderna för sin talan.

52. Genom handläggningen i Överdomstolen har Brixton Medical fått möjlighet att avge sin inställning till yrkandet. Bristen i handläggningen har därigenom läkts.

53. I sak gör Överdomstolen inte någon annan bedömning än den STAD har gjort. STADs beslut fastställs i denna del.

Särskilda kostnader

54. Redén och Brixton Medical har yrkat att Överdomstolen ska förpliktiga ST att lämna bidrag för de särskilda kostnader som de åsamkats i påföljdsärendet. Enligt 79 § i Tävlingsreglementet ska, i den utsträckning Överdomstolen så beslutar, ST lämna bidrag till den som i ärende om påföljd åsamkats särskilda kostnader och som vid överklagandet fått bifall till sin talan helt eller delvis.

55. Redén eller Brixton Medical har inte fått bifall till sina överklaganden, varken helt eller delvis. På grund härav ogillas yrkandena om ersättning för särskilda kostnader.

Övrigt

56. Av Tävlingsreglementet 77 § sista stycket framgår att talan inte kan föras mot Överdomstolens beslut.

På överdomstolens vägnar

Olle Sohlberg

I ärendets handläggning har deltagit Olle Sohlberg (ordförande), Lars Morell (referent), Stefan Wendén, Seymor Wegebrand och Göran Sandh (enhälligt).